

مبانی نظارت بر قدرت در سیره حکومتی امام علی (ع)

ابراهیم قاسمی^۱، مرتضی حیدری نسب^۲

۱-استادیار دانشگاه ادیان و مذاهب

۲-دانشجو کارشناسی ارشد دانشگاه ادیان و مذاهب

چکیده

از ضروریات یک جامعه داشتن یک حکومت و نهاد مرکزی است که در راس امور، متولی امور مردم و جامعه گردد. دستیابی به قدرت و توانایی از جانب حکومت امکان سو استفاده آنها را از قدرت فراهم آورده و در معرض خطر انحراف و فساد قرار می گیرند. در مکتب تشیع که مبتنی بر معارف قران و سیره معصومین (ع) است مبانی و مولفه هایی برای نظارت بر قدرت حاکمان وجود دارد که تا حدود زیادی حاکم و کارگزاران نظام اسلامی را از فساد و انحراف دور نگاه داشته و به آنان کمک می نماید تا در مدیریت جامعه و کارآمدی نظام سیاسی در راستای عدالت، رفاه و برابری اجتماعی گام بردارند. این مقاله با رویکرد توصیفی تحلیلی و روش کتابخانه ای با عنایت به سیره عملی و کلامی امیرالمومنین علی (ع) به امر نظارت بر قدرت حاکمان در دو مرحله اکتساب قدرت و اعمال قدرت می پردازد. مقبولیت عمومی، نقش اراده مردم در حکومت، جعل اوصاف خاص برای حکام، ارزیابی و احراز لیاقت کارگزاران قبل از دادن مسئولیت به آنها در مرحله کسب قدرت و مشورت حاکم اسلامی با دیگران، اطاعت از حاکم در چارچوب حق و عدم اطاعت در امر به خلاف حق و قانون در مرحله اعمال قدرت از مولفه هایی آن می باشند.

واژگان کلیدی: نظارت، مشورت، امر به معروف و نهی از منکر، نصیحت